

المحنوه شعانه

MATPLOTLIB LIBRARY

ناهید نعمتی کوتنائی (تیسا) دکتری جغرافیا و برنامهریزی شهری مدرس دانشگاه محمدطاهر طاهرپور دانشجوی ارشد مدیریت شهری دانشگاه تهران

فهرست مطالب:

۴	
۴	Matplotlib چیه؟
۴	چطوری از Matplotlib استفاده کنیم؟
٩	کدهای این بخش در یک نگاه
١١	ماژول pylab ماژول
۱۲	
۱۲	Figure چیه؟
۱۴	subplot چیه؟
۱۶	Axes چیه؟
۱۷	کدهای این بخش در یک نگاه
۱۹	سفارسی سازی شکلها یا Figure Customization
۲٣.	کدهای این بخش در یک نگاه
۲۵.	سفارشی سازی گرافها در matplotlib
۲۶	کدهای این بخش در یک نگاه
۲۷.	Grid, Spines, Ticks
۲۷.	Ticksچپه؟
۲۸.	Spines چیه؟
۲۸.	Grid چیه؟
۲٩	کدهای این بخش در یک نگاه
۳۰.	خلاصه دستورهای Matplotlib.pyplot
m۳	حل چندتا تمرین
۳۴.	جواب تمرينها
۳۴.	نمونه نمودار Line plot
۳۴.	نمونه نمودار barbar
۳۵.	نمونه نمودار scatter
٣۶.	نمونه نمودار stack
٣٧.	نمونه نمودار piepie نمونه نمودار

٣٨	نمونه نمودار Polar
٣٩	نمونه نمودار hist یا هیستوگرام
۴۰	نمونه نمودار boxbox
۴۱	نمونه نمودار violin ترکیب هیستوگرام و box
۴۲	Heat map
۴۳	کدهای این بخش در یک نگاه

Matplotlib Library

تو این جزوه یکی دیگه از مهمترین کتابخونههای پایتون به اسم matplotlib رو با هم یاد میگیریم. این کتابخونه هم مثل کتابخونه numpy و pandas و pandas و اسه علم داده یا Data Science ضروری هست. مطالب این جزوه خلاصه مطالب آموزشی Tundamentals of بخش مربوط به Udemy - Data Visualization with Python Masterclass - Python A-Z آموزشی Data Science و سایت https://matplotlib.org هست.

Matplotlib چیه؟

کتابخونه matplotlib یکی دیگه از کتابخونههای پایتون هست و ازش برای تصویرسازی داده یا data vitalization استفاده میشه. در واقع بهمون کمک میکنه که دادههای پیچیده و پراکنده رو منظم کنیم. یه نمودار دو بعدی از دادهها بهمون میده که میتونیم بهش رنگ بدیم که تصویرسازی دادهها رو سادهتر کنیم.

یه زبان برنامه نویسـی داریم به اسـم MATLAB که میشـه ازش واسـه محاسـبات آماری و ریاضـی و گرافیکی pyplot استفاده کرد و توابع زیادی هم داره. برای اینکه بتونیم تو پایتون خروجیهای مشابه MATLAB داشته باشیم از pyplot رو به اســتفاده میکنیم که کلی تابع داره و شــبیه MATLAB عمل میکنه. در واقع باید با یه نقطه کلمه pyplot رو به matplotlib وصل کنیم و به عنوان plt بیاریمش تو نوت بوک ArcGIS Pro که بتونیم باهاش کار کنیم.

import matplotlib.pyplot as plt

جدول زیر انواع نمودارها، توابع تصـویری، توابع محوری و توابع شـکلی که میشـه با این کتابخونه تولید کرد رو برات لیست کرده.

انواع نمودار	توابع شكلى	توابع محورى	توابع شکلی
Types of Plots	Image Functions	Axis Function	Figure Functions
bar	imread	axes	figtext
boxplot	imsave	text	figure
hist	imshow	title	show
pie		xlabel	savefig
plot		ylabel	close
scatter		xlim	
step		yscale	

چطوری از Matplotlib استفاده کنیم؟

باز هم میتونید تو نوت بوک ArcGIS Pro تمرینش کنید ولی یه جاهایی ممکنه نوت بوک ArcGIS Pro واســه نشون دادن خروجیها محدودیت داشته باشه و بهتون پیام خطا بده. برای همین طبق مطالبی که تو جزوه قبلی (جزوه نشون دادن خروجیها محدودیت داشته باشه و بهتون پیام خطا بده. برای همین طبق مطالبی که تو جزوه قبلی (جزوه) گفتیم کدها رو تو Jupyter Notebook مینویسیم و بعد به پروژهمون اضافه میکنیم.

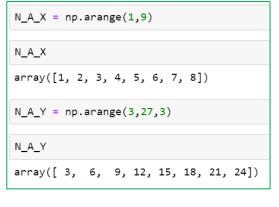
matplotlib و mumPy رو با هم وارد نوت بوک میکنیم. یه عبارت جادویی دیگه هم باید بنویسیم: matplotlib و numPy که یه تابع هست که باعث میشه نمودارهایی که تو نوت بوکمون ترسیم میکنیم همینجا بتونیم ببینیمشون و inline تو همین نوت بوک هم ذخیره شن و واسه دیدنشون نیازی به استفاده از (plt.show نداشته باشیم.

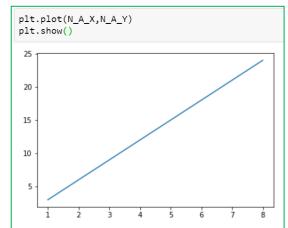
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
%matplotlib inline

ولی این دســتور تو نوت بوک ArcGIS Pro واســه نشــون دادن نمودار فعال نیســت و فقط اطلاعات رو برامون ذخیره میکنه. یعنی وقتی کد رو اجرا میکنیم به جای نمودار بهمون متن نوشـته میده و نمودار رو زیر کد بهمون نشـون نمیده. واسه همین واسه دیدن نمودارها بعد از ترسیمشون باید (plt.show رو بنویسیم.

تمرین اول:

بعد از وارد کردن کتابخونههای مورد نیاز، یه آرایه به اسم N_A_X با نامپی میسازیم که از عدد ۱ تا ۸ رو بهمون بده و یه آرایه دیگه به اسم با نامپی میسازیم که شــامل اعداد ۳ تا ۲۶ با گام ۳ باشـــه. با N_A_Y میسازیمشون.

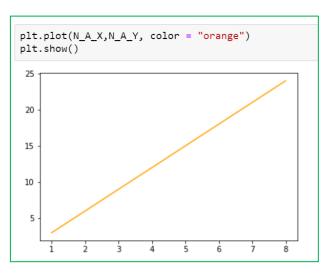

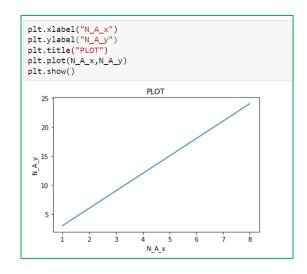

حالا با تابع ()plt.plot تبدیلشـون میکنیم به نمودار. آرایه اول و دوم با کاما از هم جدا میشن و میرن تو پرانتز.

از ()plt.show هم واسه دیدن نمودار زیر کد استفاده میکنیم.

میتونیم با color رنگ گراف رو تغییر بدیم. رنگ رو باید داخل کوتیشـــن جلوی " " = color تو پرانتز ()plt.plot میتونیم بنویسیم. با ()plt.title میشه برچسبهای محور افقی و عمودی رو مشخص کرد. با ()plt.title میتونیم بهش عنوان بدیم.

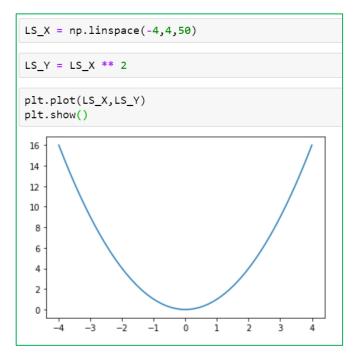

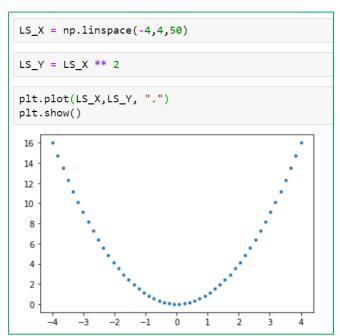

تمرین دوم:

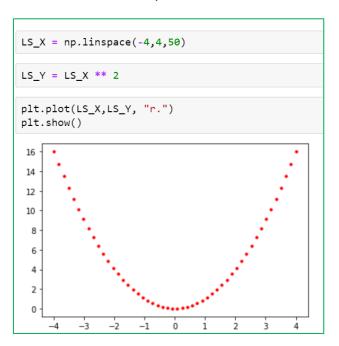
با تابع ()np.linspace به همراه عدد اول و آخر آرایه به اســم LS_X تولید میکنیم. اگه یادت باشــه این تابع ()np.linspace عدد آخر رو هم نشون میده. گام هم میتونه داشته باشه. یه آرایه دیگه هم به اسم LS_Y برعکس تابع ()np.arange عدد آخر رو هم نشون میده. گام هم میتونه داشته باشه. یه آرایه دیگه هم به اسم company برعکس تابع اول رو به توان ۲ برسونه و بعد تبدیلشون میکنیم به نمودار و نمایشش میدیم.

اگه بخوایم خط محور رو به صورت نقطه چین ببینیم باید بعد از نوشتن آرایهها داخل پرانتز ()plt.plot عبارت "." رو وارد کنیم.

واسه اینکه نقطهچینها قرمز شن باید "۲." رو وارد کنیم.

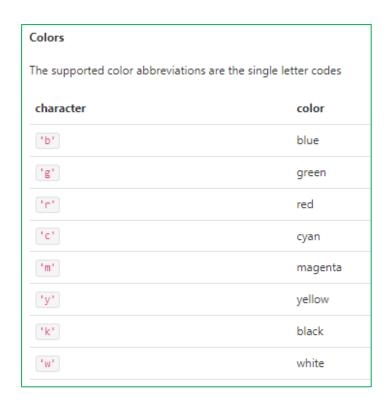

از این لینک میتونید ترسیمات مختلف برای نقطه و خط و رنگ روی نمودار رو از سایت اصلی matplotlib ببینید:

https://matplotlib.org/stable/api/ as gen/matplotlib.pyplot.plot.html

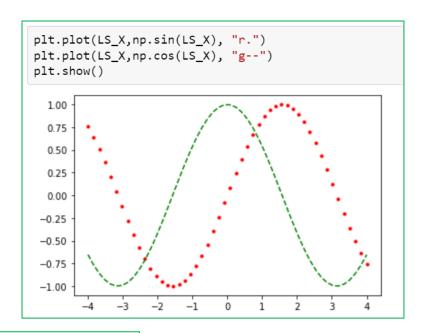
character	description
1.1	point marker
1 1	pixel marker
'0'	circle marker
'V'	triangle_down marker
TAT	triangle_up marker
, C,	triangle_left marker
,>,	triangle_right marker
11	tri_down marker
'2'	tri_up marker
"3"	tri_left marker
'4'	tri_right marker
'8'	octagon marker
"S"	square marker
'p'	pentagon marker
'P'	plus (filled) marker
1 \$ 1	star marker
'h'	hexagon1 marker
'H'	hexagon2 marker
1+1	plus marker
'x'	x marker
1X1	x (filled) marker
'D'	diamond marker
'd'	thin_diamond marker
Т	vline marker
'_'	hline marker

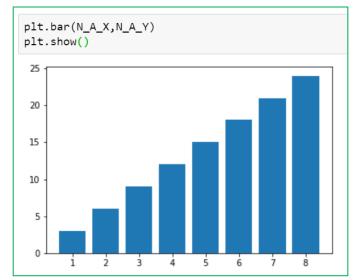
تمرین سوم:

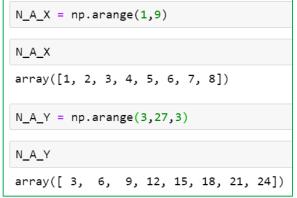
برای ترسیم چندتا نمودار با هم برای مثال برای ترسیم سینوس و کسینوس نمودارها باید از متد ()sin. و ()cos. استفاده کنیم. تو پرانتز ()plt.plot دستور ()np.sin رو برای ترسیم کسینوس آرایه LS_X با نقطه چین قرمز یعنی "r." و "g- همینطور دستور ()np.cos رو برای ترسیم کسینوس برای آرایه LS_X با دستور ()np.cos به صورت خط چین سبز با "g- "- بهش بده. در واقع ()np.sin و ()np.cos به جای محور y تو پرانتز نوشته میشن.

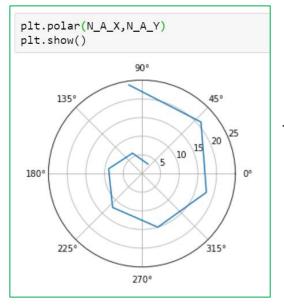
تمرین چهارم:

یه آرایه تک بعدی با (np.arange از عدد ۱ تا ۸ میسازیم. یه آرایه دیگه هم از اعداد ۳ تا ۲۶ با گام ۳ میسازیم.

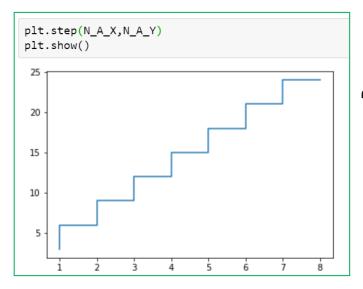

بعد میبریمشـون رو نمودار bar اینکار با (plt.bar) انجام میشـه. نمودار bar یه نمودار ســتونی هســت که سـتونها با فاصـله یکنواختی از هم قرار میگیرن. ازش واسـه مقایسه مقادیر گروههای مختلف استفاده میشه.

تمرين پنجم:

واسه ترسیم نمودار Polar باید بنویسیم: (plt.polar . نمودار قطبی واسه نشون دادن رابطه بین دو یا چند متغیر استفاده میشه.

تمرین ششم:

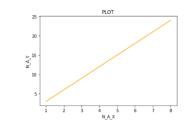
واســه ترســیم نمودار پلـهای بـایـد بنویســیم: plt.step() برای دادههایی با ویژگی های گســســته یا گام مانند استفاده میشه

کدهای این بخش در یک نگاه

import numpy as np import matplotlib.pyplot as plt %matplotlib inline

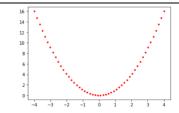
تمرین ۱#

$$\begin{split} N_{-}A_{-}X &= np.arange(1,9) \\ N_{-}A_{-}Y &= np.arange(3,27,3) \\ plt.xlabel("N_{-}A_{-}X") \\ plt.ylabel("N_{-}A_{-}Y") \\ plt.title("PLOT") \\ plt.plot(N_{-}A_{-}X, N_{-}A_{-}Y, color = "orange") \\ plt.show() \end{split}$$

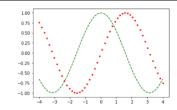
تمرین۲#

 $LS_X = np.linspace(-4,4,50)$ $LS_Y = LS_X ** 2$ $plt.plot(LS_X, LS_Y, "r.")$ plt.show()

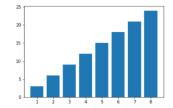
تمرین۳#

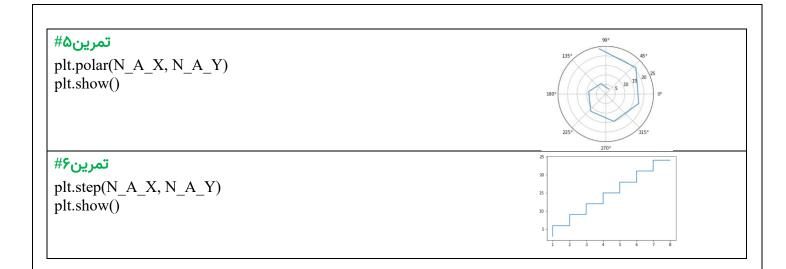
plt.plot(LS_X, np.sin(LS_X), "r.")
plt.plot(LS_X, np.cos(LS_X), "g--")
plt.show()

تمرین۴#

N_A_X = np.arange(1,9) N_A_Y = np.arange(3,27,3) plt.bar(N_A_X, N_A_Y) plt.show()

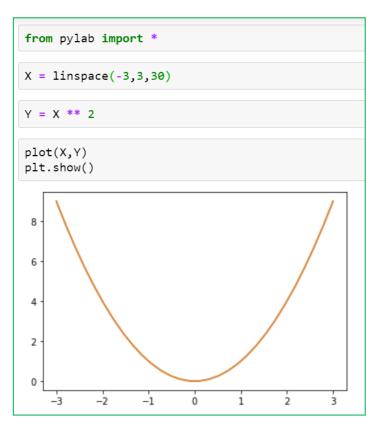

ماژول pylab

ماژول pylab یه واسط رویهای یا procedural interface برای matplotlib هست و کنارش نصب میشه. در واقع یه ماژول راحت هست که myplotlib.pyplot (**واسه ترسیم نمودار استفاده میشه**) رو با numpy (**برای محاسبات ریاضی و کار با ارایهها استفاده میشه**) با یه نام واحد وارد میکنه.

یادت هست که ماژولها رو چطوری وارد میکنیم؟ از دستور from به همراه اسم ماژول و عبارت import استفاده میکنیم.

کار با pylab تو پایتون خیلی توصیه نمیشه.

Figure, Subplot and Axes

Figure چیه؟

figure یه نگهدارنده ماژول تو کلاس figure در matplotlib هسـت. همه آبجکتهایی که معرف متن و برچسـب هستن رو نگه میداره. واسه صدا زدنش باید از (<mark>plt.figure</mark> استفاده کنیم.

تمرین اول:

یه فیلگور با ()plt.figure به اسـم Figure تعریف میکینم و یه آرایه با ()np.arange به اسـم X پایینش میســازیم که از عدد ۱- تا ۵ رو با گام ۰/۱ بهمون خروجی بده.

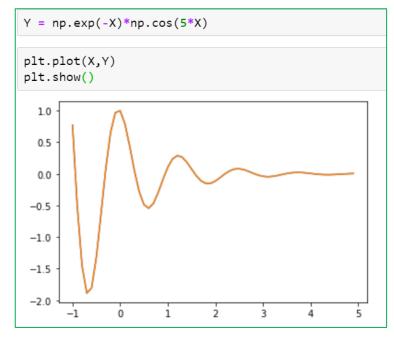
```
Fiqure = plt.figure()
X = np.arange(-1,5,0.1)
array([-1.00000000e+00, -9.00000000e-01, -8.00000000e-01, -7.00000000e-01,
       -6.00000000e-01, -5.00000000e-01, -4.00000000e-01, -3.00000000e-01,
       -2.00000000e-01, -1.00000000e-01, -2.22044605e-16,
                                                            1.00000000e-01,
        2.000000000e-01,
                         3.00000000e-01,
                                          4.00000000e-01,
                                                            5.00000000e-01,
                         7.00000000e-01,
        6.00000000e-01,
                                           8.00000000e-01,
                                                            9.00000000e-01.
                                          1.20000000e+00,
        1.00000000e+00,
                         1.10000000e+00.
                                                            1.30000000e+00.
        1.40000000e+00,
                         1.50000000e+00,
                                           1.60000000e+00,
                                                            1.70000000e+00,
        1.80000000e+00,
                         1.90000000e+00,
                                           2.00000000e+00,
                                                            2.10000000e+00,
        2.20000000e+00,
                         2.30000000e+00,
                                           2.40000000e+00,
                                                            2.50000000e+00,
        2.60000000e+00,
                         2.70000000e+00,
                                           2.80000000e+00,
                                                            2.90000000e+00,
        3.00000000e+00,
                         3.10000000e+00,
                                           3.20000000e+00,
                                                            3.30000000e+00,
        3.40000000e+00,
                         3.50000000e+00,
                                           3.60000000e+00,
                                                            3.70000000e+00,
        3.80000000e+00,
                                          4.00000000e+00,
                         3.90000000e+00,
                                                            4.10000000e+00,
        4.20000000e+00,
                         4.30000000e+00,
                                          4.40000000e+00,
                                                            4.50000000e+00,
                                                           4.90000000e+00])
        4.60000000e+00,
                         4.70000000e+00,
                                          4.80000000e+00,
```

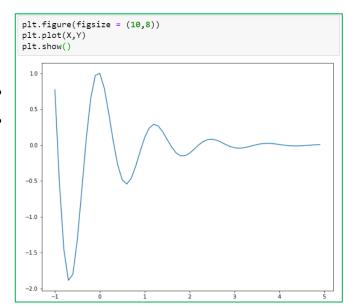
حالا یه متغیر به اسم Y میسازیم. میخوایم یه تابع نمایی باشه. exponential یا مقدار نمایی رو با (np.exp) مینویسیم که یه آرگومان واحد میگیره و مقدارش رو به صورت عدد اعشاری برمیگردونه.

از آرایه X به عنوان آرگومان اســتفاده میکنیم ولی اعدادش در منفی باید ضرب بشن.

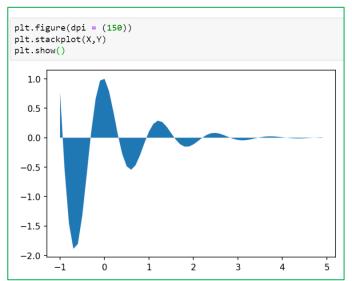
بعد ضربش میکنیم در کسینوس آرایه X که اعدادش در ۵ ضرب شدن.

حالا با plt.plot(X,Y) تبدیش میکنیم به نمودار و با (plt.show نمایشش میدیم.

حالا میشـه از figure اسـتفاده کرد. اندازه فیگور رو tuple هم با (,) say تغییر میدیم که نوع دادهاش figsize = (,)

تمرین دوم:

اندازه تصویر بزرگ هست برای تغییر اندازه باید (مهم اندازه تصویر بزرگ هست برای تغییر اندازه باید (هم و از هم یخریف کنیکم. مثـل (plt.stackplot). بعـد ازش میخوایم که نمایشش بده.

```
تمرین سوم:
```

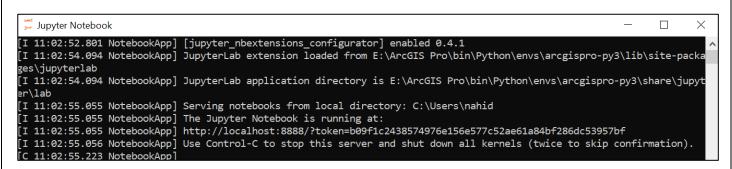
واســـه رنـگ دادن بـه بـک گرانـد نمودار از facecolor = " " استفاده میکنیم. ولی این دستور تو نوت بوک ArcGIS Pro ورژن 3.0.0 کـار نمیکنـه و بهمون خطا برمیگردونه.

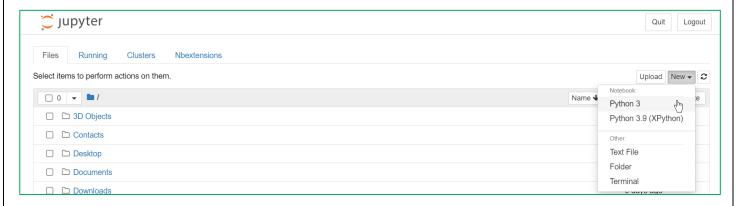
بریم تو Jupyter Notebook بنویسـیمش ببینم درسـت میشـه. طبق جزوه ۱۰ حالت local ژوپیتر نوت بوک رو باز کن. و کد مقابل رو به همراه کتابخونهها و آرایههای مورد نیازش تو نوت بوک بنویس و اجرا کن.

یادآوری: Jupyter Notebook رو توبخش Start Program ســرچ کن و پنجرهاش رو باز کن ولی هیچ کاری انجام نده. صبر کن تا صفحه Jupyter تو بروزر برات باز شه.

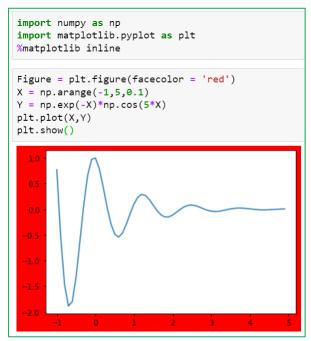

تو پنجره باز شده برو روی New و Python3 رو انتخاب کن که یه نوت بوک تو صفحه جدید برات باز کنه.

بعد کدت رو بنویس و اجرا کن.

میبینی که بدون پیام خطا کد رو برات اجرا میکنه و پشت نمودار رنگ قرمز میندازه. میتونی این نوت بوک رو ذخیره کن و بیاریش تو پروژه کریت تو ArcGIS Pro. (جزوه ۱۰ رو ببین)

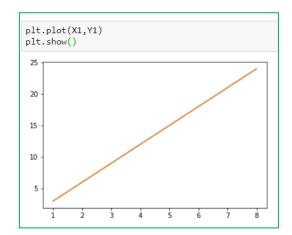
subplot چيه؟

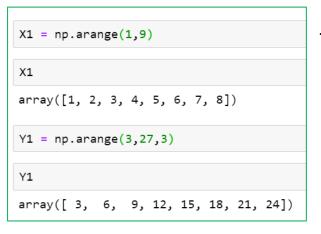
وقتی با matplotlib کار میکنیم ممکنه گاهی وقتها بخوایم نمودارهای مشــابه همزمان بســازیم. اینکار با تابع (plt.subplot) انجام میشه و ترتیب قرارگیری نمودارها به شکل زیر میآد.

1	2
3	4

تمرین چهارم:

دو تا آرایه X و Y تعریف میکنیم. ازش یه پلات میگیریم.


```
plt.subplot(2,2,1)
plt.plot(X1,Y1,"red")
plt.subplot(2,2,2)
plt.plot(Y1,Y1,"blue")
plt.subplot(2,2,3)
plt.plot(X1,Y1,"yellow")
plt.subplot(2,2,4)
plt.plot(X1,X1,"black")
plt.show()
20
                          20
10
                          10
                                   10
                                        15
                                             20
                           8
20
                           6
                           4
10
```

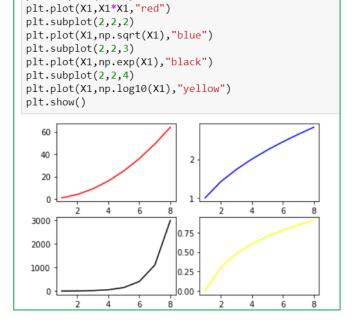
حالا چندتا subplot براش تعریف میکنیم. دو تا عدد اول داخل پرانتز به سطر و ستون اشاره داره و عدد سوم شماره نمودار اول با ۱ مشخص میکنه. نمودار اول با ۱ مشخص میشه دومی با ۲ و به همین ترتیب.

رنگهای متفاوت هم میتونیم بهشــون بدیم. میشــه جـای X و Y رو هم عوض کرد کـه اعـداد ســطر رو ســتون متفاوت شن.

تمرين پنجم:

به جای نوشتن Y1 برای X1 یه سـری عملیات ریاضی مثل تصویر مقابل مینویسـیم که نمودارهای متفاوتی داشـته باشیم.

- 🖊 تو اولی X1 رو هم خودش ضرب کردیم.
  - 井 برای دومی ریشه دوم ازش گرفتیم.
    - 🖊 برای سومی تابع نمایی ساختیم
      - 🖊 برای چهارمی لگاریتم گرفتیم.

plt.subplot(2,2,1)

Axes چيه؟

به محورها X و Y مثل شکل مقابل میگن axes. کلاس sets و figure و sets و axes مربوط به axes در واقع منطقه یا موقعیت مصویر هست.

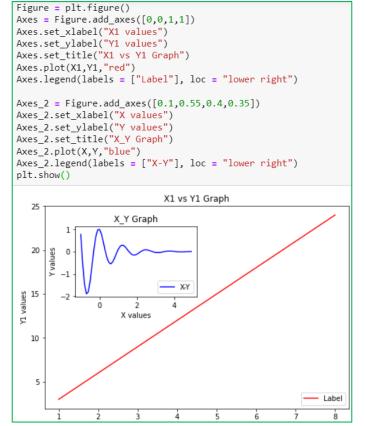
هر figure میتونه شـامل کلی محور یا axes باشـه ولی هر آبجکت axis فقط یه figure داره.

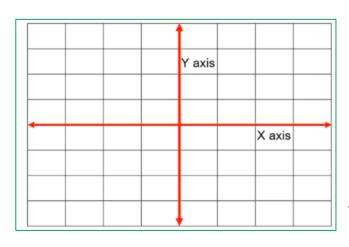
یه متد داریم که میشــه باهاش محور رو به تصــویر اضافه کرد و شامل (<u>.add_axes</u> میشه.

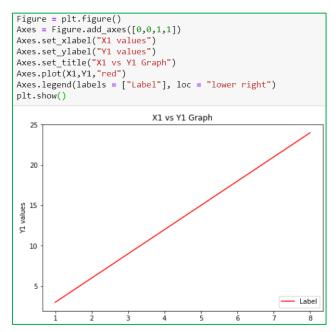
تمرین ششم:

اول باید آبجکت figure رو تعریف کنیم. بعد محور رو به فیگور اضافه میکنیم. بهش اعداد شروع و پایان هر نمودار رو میدیم. اول دو تا شـروع یعنی ۰ و ۰ و بعد دو تا پایان یعنی ۱ و ۱.

.set_xlable برای محورهای x و y برچسـب میگذاریم با set_xlable و .se_ylable و .se_ylable و .se_ylable و .se_ylable مشـخص میکنه که راهنما کجا گذاشــته نوشته شه.

تمرين هفتم:

میخوایم یه پلات چندگانه یا توی هم درست کنیم.

یه محور دیگه میسـازیم که به Figure قبلی اضـافه شـه. میتونیم بهش برچسـب و راهنما و ... هم مثل اولی اضافه کنیم.

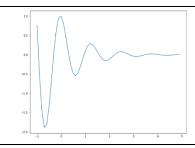
ازش پلات میسازیم و نمایشش میدیم.

کدهای این بخش در یک نگاه

import numpy as np import matplotlib.pyplot as plt %matplotlib inline

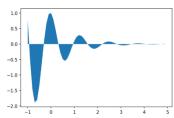
تمرین ۱#

Figure = plt.figure(figsize = (10,8)) X = np.arange(-1,5,0.1) Y = np.exp(-X)*np.cos(5*X) plt.plot(X,Y) plt.show()

تمرین ۲#

plt.figure(dpi = (150)) plt.stackplot(X,Y) plt.show()

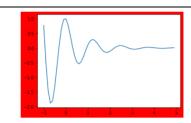
تمرین ۳: اجرا شده در نوت بوک ژوییتر#

Figure = plt.figure(facecolor = 'red')

X = np.arange(-1,5,0.1)

Y = np.exp(-X)*np.cos(5*X)

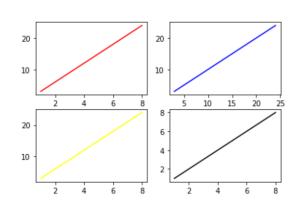
plt.plot(X,Y)

تمرین ۴#

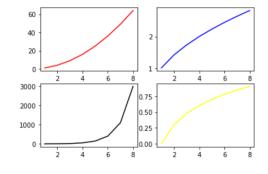
plt.show()

X1 = np.arange(1,9) Y1 = np.arange(3,27,3) plt.subplot(2,2,1) plt.plot(X1,Y1,"red") plt.subplot(2,2,2) plt.plot(Y1,Y1,"blue") plt.subplot(2,2,3) plt.plot(X1,Y1,"yellow") plt.subplot(2,2,4) plt.plot(X1,X1,"black") plt.show()

تمرین ۵#

plt.subplot(2,2,1)
plt.plot(X1,X1*X1,"red")
plt.subplot(2,2,2)
plt.plot(X1,np.sqrt(X1),"blue")
plt.subplot(2,2,3)
plt.plot(X1,np.exp(X1),"black")
plt.subplot(2,2,4)
plt.plot(X1,np.log10(X1),"yellow")
plt.show()

تمرین ۶#

Figure = plt.figure()

Axes = Figure.add axes([0,0,1,1])

Axes.set xlabel("X1 values")

Axes.set ylabel("Y1 values")

Axes.set title("X1 vs Y1 Graph")

Axes.plot(X1,Y1,"red")

Axes.legend(labels = ["Label"], loc = "lower right")

plt.show()

تمرین ۷#

Figure = plt.figure()

Axes = Figure.add axes([0,0,1,1])

Axes.set xlabel("X1 values")

Axes.set_ylabel("Y1 values")

Axes.set title("X1 vs Y1 Graph")

Axes.plot(X1,Y1,"red")

Axes.legend(labels = ["Label"], loc = "lower right")

Axes 2 = Figure.add axes([0.1, 0.55, 0.4, 0.35])

Axes 2.set xlabel("X values")

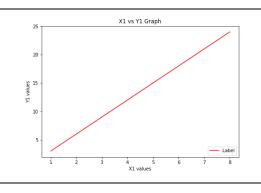
Axes 2.set ylabel("Y values")

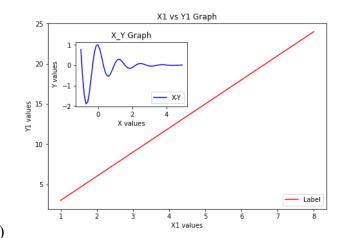
Axes 2.set title("X Y Graph")

Axes 2.plot(X,Y,"blue")

Axes_2.legend(labels = ["X-Y"], loc = "lower right")

plt.show()

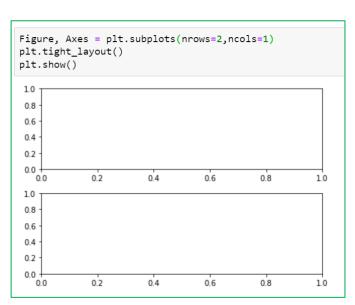
سفارسی سازی شکلها یا Figure Customization

میخوایم فیگورها یا شکلهای سفارشی شده بسازیم.

تمرین اول:

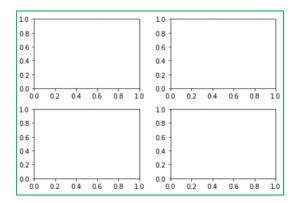
نامیی، مت پلات لیب و عبارت جادویی رو تو خط اول وارد میکنیم.

import numpy as np import matplotlib.pyplot as plt %matplotlib inline X = np.arange(1,9)Y = np.arange(3,27,3)Figure, Axes = plt.subplots(nrows=2,ncols=2) plt.show() 1.00 0.75 0.75 0.50 0.50 0.25 0.25 0.00 0.00 1.00 1.00 0.0 0.2 0.4 0.6 0.8 0.4 0.6 0.8 1.0 0.75 0.75 0.50 0.50 0.25 0.25 0.00 + ----0.00

یه آرایه بین ۱ تا ۹ و یکی دیگه بین ۳ و ۲۷ با گام ۳ با () arange درست میکنیم. واسه ساخت نمودارهای مشابه همزمان از () subplot استفاده میکنیم که اینجا باهاش یه Figure و ۴ تا Axes رو میسازیم. پس دو تا سطر و دو تا ستون بهش میدیم.

این محورها خیلی به هم نزدیک هســتن و به هم ریخته شـدن. با تابع (plt.tight_layout میشـه مرتبشـون کرد.

اگه تعداد ستونها رو ۱ بدیم به شکل زیر درمیآن.

نوع داده محور رو هم میشه با دستور (type دید. میتونیم اطلاعات اولین و دومین محور رو پرینت کنیم.

print(type(Axes))
<class 'numpy.ndarray'>

```
print(Axes[0])
AxesSubplot(0.0929977,0.577778;0.863484x0.370833)
print(Axes[1])
AxesSubplot(0.0929977,0.0965278;0.863484x0.370833)
```

میتونیم محور رو با حلقه for تکرارش کنیم.

```
X = np.arange(1,9)
Y = np.arange(3,27,3)
Figure, Axes = plt.subplots(nrows=2, ncols=1)
plt.tight_layout()
print(type(Axes))
print(Axes[0])
print(Axes[1])
for ax in Axes:
    print(ax.plot(X,Y))
plt.show()
<class 'numpy.ndarray'>
AxesSubplot(0.0929977,0.577778;0.863484x0.370833)
AxesSubplot(0.0929977,0.0965278;0.863484x0.370833)
[<matplotlib.lines.Line2D object at 0x000001E0C7E94820>]
[<matplotlib.lines.Line2D object at 0x000001E0C7E79640>]
 20
15
10
 25
 20
15
 10
```

تمرین دوم:

میتونیم پلاتهای متفاوتی رو از هر محور بســـازیم. برای اینکار ایندکس محور رو باید با [] مشخص کنیم.

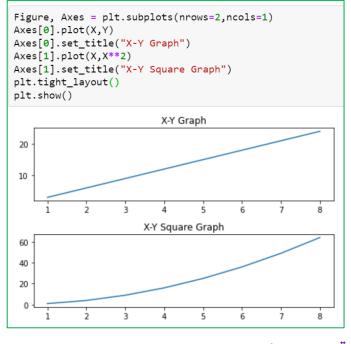
'n

به جای محور y هم میشــه یه ســری عملیات روی محور x انجام داد.

میتونیم براشــون عنوان هم با (<u>.set_title.</u> تعریف کنیم.

for ax in Axes: print(ax.plot(X,Y)) [<matplotlib.lines.Line2D object at 0x000001F44FE91490>] [<matplotlib.lines.Line2D object at 0x000001F45037D9D0>]

کدهای بالا به شکل یکپارچه به صورت زیر در میآد:

تمرین سوم:

گاهی نیاز داریم که Figureهایی با اندازههای مختلف بسـازیم. یه Figure و یه Axes جدید تعریف میکنیم. با add_axes()

رنگ هم میتونیم بهش بدیم.

سایزش رو هم میتونیم با ()figsize عوض کنیم. میتونیم ابعاد ۶ و ۴ بهش بدیم و ازش پلات بگیریم. میتونیم یکبار دیگه اعداد ۳و ۴ بهش بدیم و نتیجه رو مقایسه کنیم.

```
Figure_S = plt.figure(figsize=(3,4))
Axes_S = Figure_S.add_axes([0,0,1,1])
Axes_S.plot(X,Y**0.25, color="orange")
plt.show()

22

20

18

16

14
```

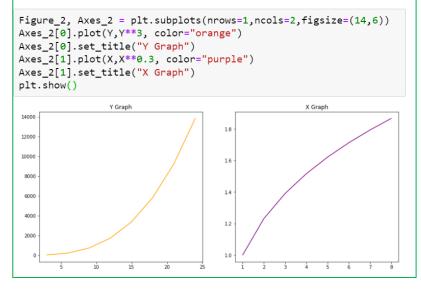
```
Figure_S = plt.figure(figsize=(3,4),facecolor="red")
Axes_S = Figure_S.add_axes([0,0,1,1])
Axes_S.plot(X,Y**0.25, color="orange")
plt.show()
TypeError
                                          Traceback (most recent
call last)
In [32]:
Line 4:
            plt.show()
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\arcgispro-py3\lib\site-package
s\matplotlib\pyplot.py, in show:
Line 378:
          return _backend_mod.show(*args, **kwargs)
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\arcgispro-py3\lib\site-package
s\ipykernel\pylab\backend_inline.py, in show:
Line 41:
           display(
TypeError: 'NoneType' object is not iterable
```

میشـه یا ()facecolor رنگ پشـت زمینه هم به نمودار داد که تو نوت بوک ArcGIS Pro بهمون خطا میده.

اگه دوسـت داری نتیجه رو ببینی این کد رو تو نوت بوک ژوپیتر بنویس.

تمرین چهارم:

یه Figure و Axes دیگه با یه سطر و دو تا ســـتون تعریف میکنیم. بهش انـدازه میـدیم و اطلاعـات نمودارهـای X و Y رو بـه همراه عنوان براش وارد میکنیم و ازشون پلات میسازیم.

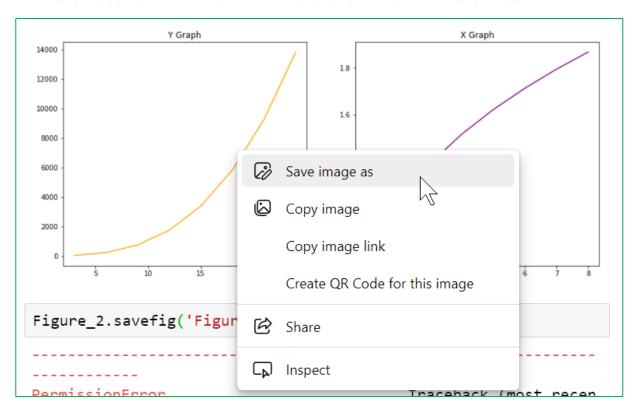
تمرین پنجم:

میتونیم فیگورها رو با تابع ()savefig. ذخیره کنیم. که تو مســیری که نوت بوک توش ذخیره شــده فایلش با فرمت png درست میشه ولی تو ArcGIS Pro باز هم Error میبینیم. به فرمت pdf هم میشه خروجی گرفت ولی ما تو این نوت بوک خطا دریافت میکنیم.

```
Figure_2.savefig("Figure_2.png")
PermissionError
                                          Traceback (most recent call last)
In [41]:
Line 1:
            Figure 2.savefig("Figure 2.png")
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\arcgispro-py3\lib\site-packages\matplotlib\figure.py, in savefig:
Line 3015: self.canvas.print_figure(fname, **kwargs)
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\arcgispro-py3\lib\site-packages\matplotlib\backend_bases.py, in print_figure:
Line 2255: result = print_method(
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\arcgispro-py3\lib\site-packages\matplotlib\backend_bases.py, in wrapper:
Line 1669: return func(*args, **kwargs)
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\arcgispro-py3\lib\site-packages\matplotlib\backends\backend_agg.py, in print_png:
           mpl.image.imsave(
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\arcgispro-py3\lib\site-packages\matplotlib\image.py, in imsave:
Line 1616: image.save(fname, **pil_kwargs)
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\arcgispro-py3\lib\site-packages\PIL\Image.py, in save:
Line 2297: fp = builtins.open(filename, "w+b")
PermissionError: [Errno 13] Permission denied: 'Figure_2.png'
```

میشه واسه رفع مشکل دو تا کار کرد:

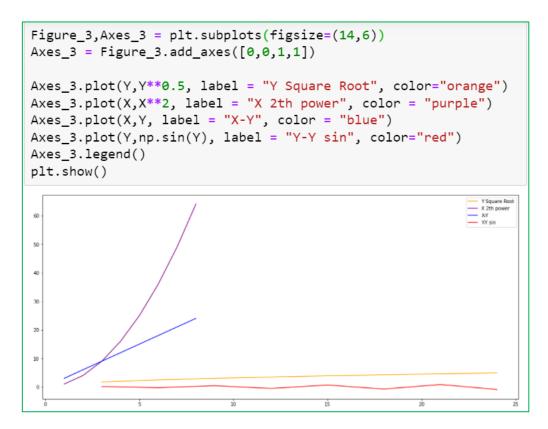
- ۱- کد رو ببری تو <mark>نوت بوک ژوپیت</mark>ر بنویســی که تصــویر رو تو مســیر C:\Users\nahid ذخیره میکنه و بعد بیاریش تو مسیر فایلهای پروژهات.
- ۲- میشه روی نمودارها کلیک راست کرد و ازشون save as گرفت که بشه تو گزارشها ازشون استفاده کرد.

تمرین ششم:

میتونیم تو یه فیگور هر چند تا محوری که دوست داشتیم ایجاد کنیم.

یه فیگور و محور دیگه تعریف میکنیم. اطلاعات ۴ تا محور رو به صــورت مجزا به همراه برچســب و رنگ بهش میدیم. در انتها هم میگیم که برای کل نمودار یه راهنما یا legend بزنه.

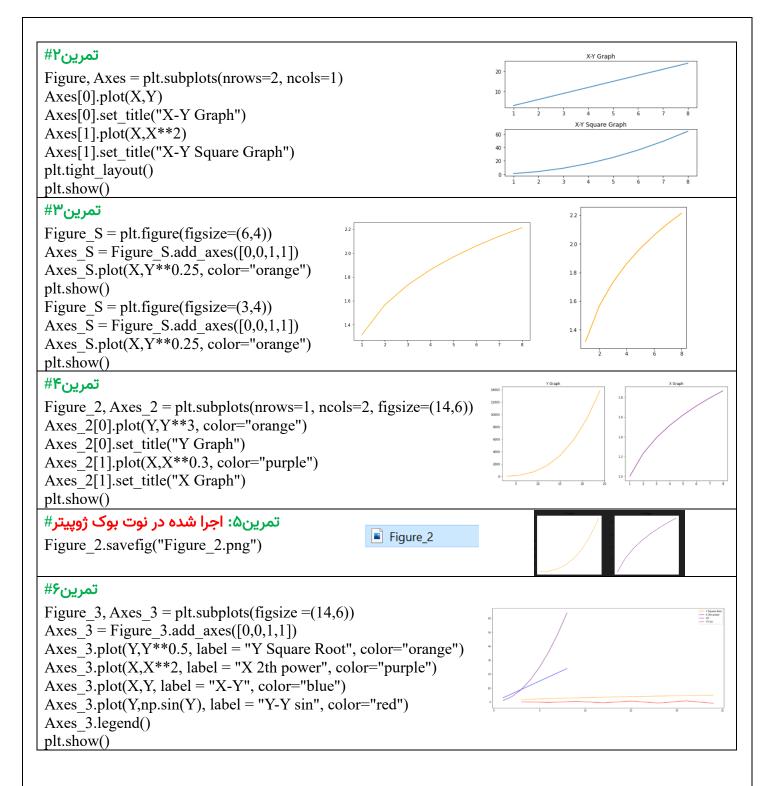
کدهای این بخش در یک نگاه

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
%matplotlib inline

#/
%matplotlib inline

#/
X = np.arange(1,9)
Y = np.arange(3,27,3)

Figure, Axes = plt.subplots(nrows=2, ncols=1)
plt.tight_layout()
print(type(Axes))
print(Axes[0])
print(Axes[1])
for ax in Axes:
    print(ax.plot(X,Y))
plt.show()
```


سفارشی سازی گرافها در matplotlib

تو بخش قبلی یاد گرفتیم گه چطوری فیگورها رو سفارشی سازی کنیم. تو این بخش میخوایم سفارشی سازی گرافها رو باهم یاد بگیریم.

تمرین اول:

باز هم نامپی و مت پلاتلیب و عبارت جادویی رو وارد میکنیم. آبجکت آرایهها رو تعریف میکنیم و ازشون خروجی میگیریم.

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
%matplotlib inline

X = np.random.randint(1,12,5)
Y = np.random.randint(1,10,5)

X

array([ 7, 10, 4, 1, 7])

Y

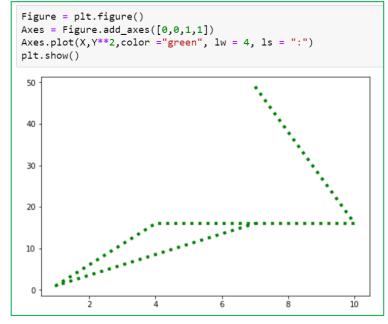
array([7, 4, 4, 1, 4])
```

بعدش باید Figure و Axes رو تعریف کنیم.

میتونیم رنگبهش بدیم.

ضــخامت خط رو با = linewidth میدیم که میشه به جاش از lw هم استفاده کرد.

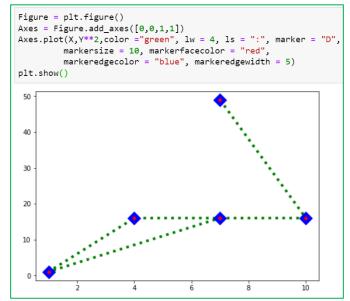
با = <mark>Linestyle</mark> هم میشـه شـکل خط رو تغییر داد. به جای linestyle میشه <mark>Is</mark> هم نوشت.

اگه شکل نمودارتون با من فرق داره واسه این هست که از ()random.ranint استفاده کردیم و اعدادمون با هم متفاوت هست.

تمرین دوم:

با = marker هم میشـه تغییراتی روی نمودار ایجاد کرد. میشــه = markersize و = markeredgecolor هم بـهـش داد. بـهـش مـیشــه = markeredgecolor و = markeredgewidth

Figure = plt.figure() Axes = Figure.add_axes([0,0,1,1]) Axes.plot(X,Y^{**2} ,color ="green", lw = 4, ls = ":", marker = "D", markersize = 10, markerfacecolor = "red", markeredgecolor = "blue", markeredgewidth = 5) Axes.set_xlim(0,20) Axes.set_ylim(0,100) plt.show() 100 80 60 40 20 0.0 12.5 15.0 17.5 20.0

تمرین سوم:

میتونیم محدوده یا Limit محورها رو هم با set_xlim() .set_xlim() و شروع و دومین عدد پایان محور هست.

کدهای این بخش در یک نگاه

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
%matplotlib inline
تمرین۱#
X = np.random.randint(1,12,5)
Y = np.random.randint(1,10,5)
Figure = plt.figure()
Axes = Figure.add axes([0,0,1,1])
Axes.plot(X,Y**2,color="green", lw=4, ls=":")
plt.show()
تمرين۲#
Figure = plt.figure()
Axes = Figure.add_axes([0,0,1,1])
Axes.plot(X,Y**2,color="green", lw=4, ls=":", marker= "D",
     markersize = 10, markerfacecolor = "red",
     markeredgecolor = "blue", markeredgewidth = 5)
plt.show()
تمرین۳#
Figure = plt.figure()
Axes = Figure.add axes([0,0,1,1])
Axes.plot(X,Y**2,color="green", lw=4, ls=":", marker= "D",
     markersize = 10, markerfacecolor = "red",
     markeredgecolor = "blue", markeredgewidth = 5)
Axes.set xlim(0,20)
Axes.set ylim(0,100)
plt.show()
```

Grid, Spines, Ticks

Ticksچیه؟

از ticks واسه مشخص کردن مقادیر خاص روی محورهای نمودار استفاده میشه. یه سری ticks به صورت پیش فرض وجود داره ولی میتونیم خودمون هم ســفارشــیش کنیم که نمودار رو بهینهتر کنه. واســه اینکار از ()xticks و ()yticks استفاده میشه.

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import math
%matplotlib inline
```

Math رو هم واســه انجام محاســبات همراه نامیی و بقیه موارد وارد میکنیم.

```
X = np.arange(0,math.pi*2,0.05)
Figure = plt.figure()
Axes = Figure.add_axes([0,0,1,1])
Y = np.sin(X)
Axes.plot(X,Y)
Axes.set_xlabel("angle")
Axes.set_title("sine")
plt.show()
  1.00
  0.75
  0.50
  0.25
```

0.00 -0.25 -0.75 -1.00

حـالا ميتونيم بهش ticks اضــافـه كنيم. بـا نوشــتن .set_xticks() و (st_yticks(). تغییراتی روی نوشـــتههای محور X و Y ایجاد میشه.

```
X = np.arange(0,math.pi*2,0.05)
Figure = plt.figure()
Axes = Figure.add_axes([0,0,1,1])
Y = np.sin(X)
Axes.plot(X,Y)
Axes.set_xlabel("angle")
Axes.set_title("sine"
Axes.set_title(\sine)
Axes.set_xticks([0,2,4,6])
Axes.set_xticklabels(("zero","two","four","six"])
Axes.set_yticks([-1,0,1])
plt.show()
                                           sine
 -1
                                           angle
```

تمرین اول:

X و Y و همینطور Figure و Axes رو مثل مراحل قبل تعریف میکنیم.

واسه محور x برچسب میزنیم و به محور عنوان میدیم.

```
X = np.arange(0, math.pi*2, 0.05)
Figure = plt.figure()
Axes = Figure.add_axes([0,0,1,1])
Y = np.sin(X)
Axes.plot(X,Y)
Axes.set_xlabel("angle")
Axes.set_title("sine")
Axes.set_xticks([0,2,4,6])
Axes.set_yticks([-1,0,1])
plt.show()
                                       4
                               angle
```

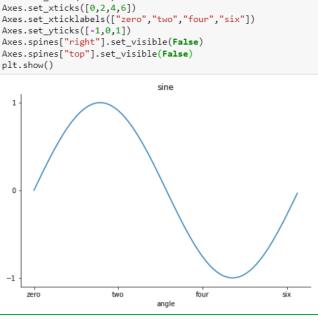
میتونیم مقادیر محور x رو با (set xticklabels به صــورت نوشتاری دربیاریم.

Spines چیه؟

Spine خطوطی هســتن که Spine محور رو به هم متصــل میکنن. میتونیم برای مثال بگیم که ســمت راســت و بالای نمودار spine نداشته باشه یعنی خطی دیده نشه. واسه اینکـار بـایــد این محـدودههـا رو False بـدیم. میتونیم بـا set_visible()

تمرین دوم:

کد بالا رو مجدد کپی کن و با ()spines[].set_visible. محورهایی که نمیخوای نشـون داده بشـه رو تو [] با کوتیشــن بنویس و تو پرانتز False رو وارد کن.

X = np.arange(0, math.pi*2, 0.05)

Axes = Figure.add_axes([0,0,1,1])

Figure = plt.figure()

Axes.set_xlabel("angle")
Axes.set_title("sine")

Y = np.sin(X) Axes.plot(X,Y)

Grid چيه؟

واسـه شـبکهبندی کردن نمودار اسـتفاده میشـه. از ()grid. برای نمایش دادن شـبکه گرید روی نمودار اسـتفاده میشه که باید داخل یرانتزش True وارد کنیم.

تمرین سوم:

کد بالا رو کپی کن و ()grid. رو بهش اضــافه کن و تو پرانتزش بنویس True. میتونیم به جای True برای شــبکه گرید **رنگ و شکل و ضخامت شبکه** رو با "" = ls ="" و lw= و مشخص کنیم.

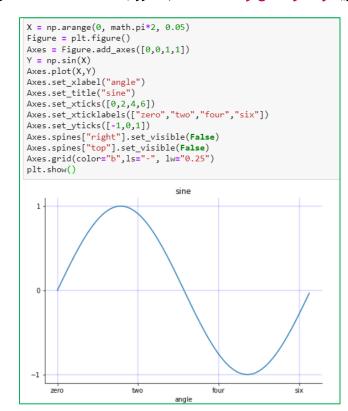
```
X = np.arange(0,math.pi*2,0.05)
Figure = plt.figure()
Axes = Figure.add_axes([0,0,1,1])
Y = np.sin(X)
Axes.plot(X,Y)
Axes.set_xlabel("angle")
Axes.set_title("sine")
Axes.set_xticks([0,2,4,6])
Axes.set_xticks([0,2,4,6])
Axes.set_yticks([-1,0,1])
Axes.spines["right"].set_visible(False)
Axes.spines["top"].set_visible(False)
Axes.grid(True)
plt.show()

sine

1

1

2ero two four six
```


کدهای این بخش در یک نگاه

import numpy as np import matplotlib.pyplot as plt import math %matplotlib inline

تمرین۱#

X = np.arange(0,math.pi*2,0.05)

Figure = plt.figure()

Axes = Figure.add axes([0,0,1,1])

Y = np.sin(X)

Axes.plot(X,Y)

Axes.set xlabel("angle")

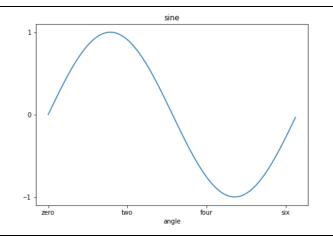
Axes.set title("sine")

Axes.set xticks([0,2,4,6])

Axes.set xticklabels(["zero","two","four","six"])

Axes.set_yticks([-1,0,1])

plt.show()

تمرین۲#

X = np.arange(0,math.pi*2,0.05)

Figure = plt.figure()

 $Axes = Figure.add\_axes([0,0,1,1])$

Y = np.sin(X)

Axes.plot(X,Y)

Axes.set xlabel("angle")

Axes.set title("sine")

Axes.set xticks([0,2,4,6])

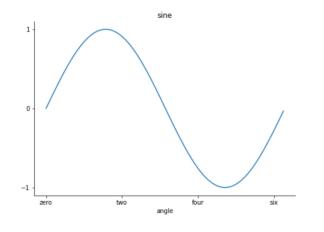
Axes.set xticklabels(["zero","two","four","six"])

Axes.set yticks([-1,0,1])

Axes.spines["right"].set visible(False)

Axes.spines["top"].set_visible(False)

plt.show()

تمرین۳#

X = np.arange(0, math.pi*2, 0.05)

Figure = plt.figure()

Axes = Figure.add axes([0,0,1,1])

Y = np.sin(X)

Axes.plot(X,Y)

Axes.set xlabel("angle")

Axes.set title("sine")

Axes.set xticks([0,2,4,6])

Axes.set xticklabels(["zero","two","four","six"])

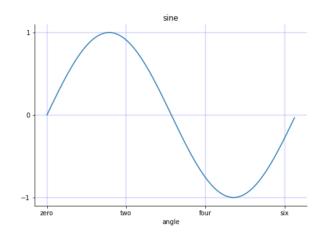
Axes.set_yticks([-1,0,1])

Axes.spines["right"].set visible(False)

Axes.spines["top"].set visible(False)

Axes.grid(color="b", 1s= "-", 1w = 0.25)

plt.show()

خلاصه دستورهای Matplotlib.pyplot

توابع و متدها	توضيحات
%matplotlib inline	یه تابع هست که باعث میشه نمودارهایی که تو نوت بوکمون ترسیم
	میکنیم همینجا بتونیم ببینیمشــون و تو همین نوت بوک هم ذخیره
	شن
plt.show()	واسه نمایش نمودارهای ساخته شده استفاده میشه.
plt.plot()	واسه ساخت نمودار خطی با دو مقدار x و y استفاده میشه.
color =	تو پرانتزش میشه با = color به نمودار رنگ داد میشه.
linewidth = / lw =	ضخامت و نوع خط هم میشه براش تعریف کرد.
Linestyle = / ls =	میشه رنگ و طرح رو با هم ترکیب کرد مثلا: ˈr.ˈ یا ˈg
marker =	بـا marker هم میشـــه روی خط علائم نشــونـد و بـه خودش و
markersize =	حاشیههاش اندازه و رنگ داد.
markerfacecolor =	
markeredgecolor =	
markeredgewidth =	
plt.xlabel()/plt.ylabel ()	برای لیبل زدن به محورهای x و y استفاده میشه.
plt.title()	برای عنوان دادن به نمودار استفاده میشه.
.sin() و .cos()	برای ترسیم نمودارهای سینوسی و کسینوسی استفاده میشه.
plt.bar()	ترسیم نمودار میله ای استفاده میشه.
.get_height()/ .get_width	ارتفاع و عرض میلهها رو میشه بهش داد.
plt.scatter()	نمودار پراکندگی دادهها با دو تا متغیر x و y هست.
plt.polar()	واسه ترسیم نمودار قطبی استفاده میشه که واسه نشون دادن رابطه
.fill()	بین دو یا چند متغیر هست.
	با ()fill. میشه داخل نمودار رو رنگی کرد و بهش شفافیت هم داد.
plt.step()	واسه ترسیم نمودار پلهای استفاده میشه.
plt.figure()	واسه ساخت فیگور یا شکل استفاده میشه.
figsize = (,)/ dpi = ()	تعیین اندازه شکل
facecolor = " "	رنگ پشت زمینه به نموار
plt.hist()	هیستوگرام میده. در این نمودار، محور افقی به مقادیر مختلف متغیر
bins, n, patches	پیوسـته اختصـاص داده میشـه و محور عمودی نشـان دهنده فراوانی
.axvline()	هر بازه هست.
	n یه لیســت هســت که تعداد آیتمها رو تو هر bin مشــخص میکنه.
	bins نقطه شــروع bin یا میله رو مشــخص میکنه. patches هم یه
	لیست آبجکت هست برای هر bin. در واقع مستطیلهایی روی نمودار
	هســـتن که رنگ پیش فرض آبی دارن. ()axvline. یه خط عمودی در
	سرتاسر ميلهها اضافه ميكنه.

plt.bar()	نمودار جعبهای با اسـتفاده از ۵ تا عدد زیر وضـعیت گروهی از دادهها
	رو به تصویر میکشه.
	∔ Min یا حداقل: کمترین مقدار در دسـته دادهها (بدون در نظر
	گرفتن دادههای پرت).
	🛨 چارک اول: ۲۵ درصد دادهها کمتر از این مقدار هستن.
	🛨 چارک دوم یا میانگین: مقدار وســط دســته دادهها هســت.
	نصـف مقادیر کمتر و نصـف مقادیر بیشــتر از اون مقدار قرار
	دارن.
	🛨 چارک سوم: ۷۵ درصد دادهها کمتر از اون مقدار هستن.
	ایا حداکثر: بزرگترین مقدار در دســـته دادهها (بدون در Max ♣
	نظر گرفتن دادههای پرت).
plt.violinplot()	نمودار ویولنی از نمودار جعبهای ســاده اطلاعات بیشــتری رو منتقل
showmeans = True	میکنه. برای مقایسـهٔ دادههای آماری به صـورت خلاصـه (مثل بازهها و
	چارکها) کاربرد داره ولی امکان مشــاهدهٔ تغییرات و اختلافات در داده
	رو نمیده.
.cor()	هیت مپ Heat map یک روش دیداری برای نمایش دادههای دو
plt.imshow()	بعدی هست. در این روش، هر مقدار داده با یک رنگ متفاوت نمایش
plt.colornbar()	داده میشه.
	🛨 از (corr واسه ماتریس همبستگی استفاده میکنیم. اعددش
	بین ۱- تا ۱+ هسـتن. یعنی از منفیترین تا مثبتترین. از قرمز
	تیره میده تا قرمز روشن.
	از (<mark>imshow</mark> برای نمایش تصــویر اســتفاده میکنیم. بهمون
	تصاویر مربعی میده.
	خار تصــویر بهمون یه میله دینار تصــویر بهمون یه میله colorbar() ♣
	رنگی هم بده.
plt.stackplot()	واسـه نمایش توالی زمانی اسـتفاده میشـه که به صـورت پشـتهای از
	منحنیها رسم میشه.
plt.pie()	نمودار pie برامون میســازه. یه autopct داره که نشــون دهنده میزان
plt.axis()	عدد اعشــار هر نقطه داده هســت. باید تو پرانتز (plt.axis() کلمه
	'equal' وارد شه که x و y برابر بگیره و دایره خروجی بده.
plt.subplot()	ترسیم نمودارهای مشابه به صورت همزمان.
	سه تا آرگومان داره اولی عدد سط ر، دومی عدد ستون و سومی شماره
	نمودا ر هست. رنگ هم میشه بهشون داد.
.add_axes()	واسه اضافه کردن محور یا axes به فیگور استفاده میشه.
	۴ تا عدد میگیره <u>دو تا اول نقاط شــروع</u> و <u>دو تا عدد دوم نقاط پایان</u>
	محورها هستن.

In many dO	
.legend()	واسه راهنما زدن استفاده میشه. با = loc مشخص میکنیم که راهنما
	کجا بیاد.
plt.tight_layout()	وقتی چند تا نمودار کنار هم میذاریم و میخوایم اعداد محورهاشون تو
	هم نرن استفاده میشه.
type()	نوع داده محور رو مشخص میکنه.
.set_title()	واســه عنوان دادن به هر نمودار موقع ترســیم نمودارهای چندتایی
	استفاده میشه.
.savefig()	واسه ذخیره کردن نمودارها استفاده میشه.
.set_xlim()/.set_ylim()	محدوده محورها رو میشـه تغییر داد. اولین عدد داخل پرانتز شـروع و
	دومین عدد پایانش هست.
set.xticks()/ set.yticks()	واسـه تغییر اعداد و عبارات روی محور x و y اسـتفاده میشـه. با label
set_xticklabels()	میشه اعداد رو به صورت نوشتاری روی محور نشون داد.
.spins[].set_visible()	خطوط ۴ طرف محور هستن که میشه برشون داشت. پیش فرضشون
	True هست.
.grid()	واســه شــبکه بندی نمودار اســتفاده میشــه. تو پرانتزش باید True
Is = / Iw =	بنویسیم. میشه بهش ضخامت و نوع خط هم داد.

حل چندتا تمرین

نمونه ای از نمودارهای زیر روبا دادههای دلخواه ترسیم کن:

- Line plot -1
- Bar plot -Y
- Scatter plot W
  - Stack plot -F
    - Pie plot -∆
  - Polar plot -9
    - Hist plot -V
    - Box plot -A
  - Violin plot -9
  - Heat map -10

جواب تمرينها

نمودارهای پایه در matplotlib

```
import numpy as np
import pandas as pd
import matplotlib.pyplot as plt
import math
import calendar
%matplotlib inline
```

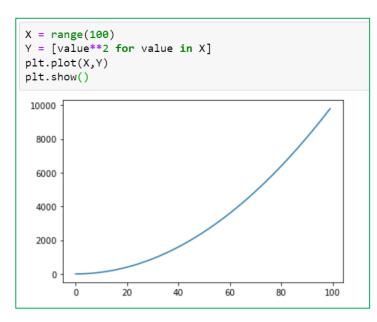
matplotlib.pyplot ،Numpy رو به همراه math و calendar وارد کن. مبارت جادویی matplotlib inline رو هم بنویس. شیفت اینتر بزن که بری تو سلول بعدی. حالا میخوایم با هم ترسیم ۱۰ تا نمودار رو یاد بگیریم.

نمونه نمودار Line plot

یه نمودار خطی هست که ازش واسه نشون دادن تغییرات یه متغیر در طول زمان اســتفاده میشــه. مثل GDP، نرخ تورم، تاریخچه شاخصهای عمده سهام و ...

دو تا آرایه X و Y درست کن. واسه تعریف X از range(100) استفاده کن که اعدادی بین ۰ تا ۹۹ تولید شه. واسه تعریف Y یه لیست درست کن (باید بذاری تو شه. واسه تعریف Y یه لیست درست کن (باید بذاری تو براکت []) یه حلقه روی X بنویس که هر کدوم از مقادیر رو از X به توان ۲ برسونه و تو آرایه Y خروجی بده. در واقع اعداد Y شامل ... ر 35 ,16 ,25 ,0 میشن.

بعد با plt.plot(X ,Y) ازشـون پلات درسـت کن. با plt.show()

نمونه نمودار bar

یه نمودار سـتونی هسـت که سـتونها با فاصـله یکنواختی از هم قرار میگیرن. واسـه مقایسـه مقادیر گروههای مختلف اسـتفاده میشـه. مثلا برای مقایسـه میزان فروش بسـتنی در هر ماه از یک سـال. برای سـاختش مراحل زیر رو میریم:

- 🖊 پکیج تقویم پایتون رو با import calendar وارد میکنیم که بتونیم ماهها رو وارد کنیم.
- 🖊 یه آرایه درست میکنیم به اسم month_num برای شماره ماهها که باید فرمتش عددی باشه یعنی از ۱ تا ۱۲.
  - 🖊 بعد مقدار فروش (مثلا بستنی) رو برای هر ماه با اسم آرایه units_sold وارد میکنیم.
    - 🖊 با ()sublpots فیگور و محور رو تعریف میکنیم.
- ♣ مشخص کردن اطلاعات مشخص رو محور بهش میدیم. تو پرانتز xticks متغیر month_num رو سام. و برانتز xticks متغیر month_num رو وارد میکنیم و با calendar میخوایم کـه اســـامی مـاههـا رو روی محور x بنــدازه. بـایــد بنویســـیم [1:13] December تا December بهمون روی محور X نشــون بده. ۲۰ درجه هم میچرخونیمش که اسامی تو هم نره. واسه چرخش از = rotation استفاده میکنیم.
- ♣ یه نمودار bar میســـازیم و آرایه month_num رو به عنوان محور x و آرایه units_sold رو به عنوان محور y بهش معرفی میکنیم.

◄ حالا میخوایم مقادیر دادهها رو بالای نمودار بیاریم. یه حلقه for مینویســیم. با (.get_height. ارتفاع رو براش م مشـخص میکنیم. واســه محور text مینویســم که هر نمودار مقدارش که برای unit_sold مشـخص کردیم رو بهمون نشون بده. ha وضعیت تراز افقی رو مشخص میکنه و va وضعیت تراز عمودی رو.

واسه ویژگیهای بیشتر این لینک رو ببین:

matplotlib.pyplot.text — Matplotlib 3.8.0 documentation

👃 با ()plt.show ازش خروجی میگیریم.

```
import calendar
month_num = [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12]
units sold = [500,600,750,900,1100,1050,1000,950,800,700,550,450]
fig, ax = plt.subplots()
plt.xticks(month_num, calendar.month_name[1:13], rotation=20)
plot = ax.bar(month_num, units_sold)
for rect in plot:
    height = rect.get_height()
    ax.text(rect.get_x() + rect.get_width()/2., 1.002*height, '%d' % int(height), ha='center', va='bottom')
plt.show()
                         1050
 1000
 800
  600
 400
 200
      January archapril May June July August entermber November mber
```

نمونه نمودار scatter

واسـه مقایسـه پراکندگی دو تا متغیر اسـتفاده میشـه. واسـه نمایش دادههای عددی و متغیرهای کمی اسـتفاده میشــه. ارتباط بین متغیرها رو بهمون میده. میتونیم باهاش الگوی حاکم بر دادهها رو پیدا کنیم و میزان همبســتگی دادهها رو بررسی کنیم.

- 🖊 اینبار میخوایم از pandas استفاده کنیم. پس باید واردش کنیم. pandas as pd
- 🚣 یه فیگور می سازیم و اندازهاش رو به ۱۰ و ۶ تغییر میدیم. از = figsize استفاده میکنیم.
- سه فایل اکسل به اسم scatter_ex.xlsx اضافه میکنیم (*این فایل رو برات تو مسیر ذخیره پروژه scatter_ex.xlsx* این فایل اکسل به اسم *گذاشتم. اگه میخوای از فایل دیگهای استفاده کنی یادت باشه که باید بذاریش تو مسیری که نوت بوکهات ذخیره شدن یا آدرس دقیقشو بگی مثل :"r"D:/ scatter_ex.xlsx بالبته این شیوه آدرس دهی رو تو Arcpy با دخیره شدن یا آدرس دقیقشو بگی مثل :"age_weight بالبته این شیوه آدرس و وزن افراد رو داره. اسم متغیرش رو age_weight میذاریم. چون افراد رو داره اسم فایل بیاریمش.*
- → محورهای x و y رو تعریف میکنیم. برای x از اطلاعات ســتون age اســتفاده کردیم و برای y از اطلاعات ســتون weight

```
plt.figure(figsize=(10,6))
    age_weight = pd.read_excel('scatter_ex.xlsx','age_weight')
    X = age_weight['age']
    Y = age_weight['weight']
    plt.scatter(X,Y)
    plt.xlabel('Age')
    plt.show()

200-

180-

140-

120-

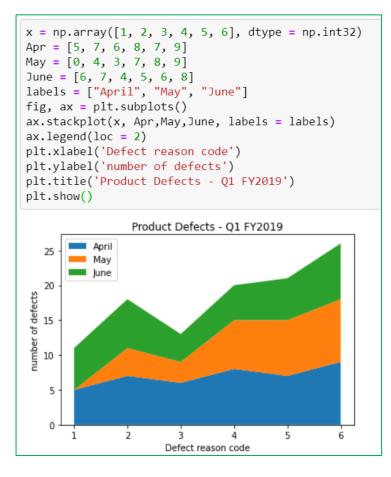
30 40 50 60 70
```

- ♣ بعد میگیم که از محورهای X و Y نمودار scatter برامون بسازه.
- ♣ برای محورهای x و y برچسب هم تعریف میکنیم. برای اینکار از ()plt.ylabel و ()plt.ylabel استفاده کردیم.
  - ♣ با ()plt.show هم نمایشش میدیم.

نمونه نمودار stack

از این نمودار واسه نمایش توالیهای زمانی استفاده میشه و به صورت پشتهای از منحنیها رسم میشه. واسه ساختش باید مراحل زیر رو بریم:

- ♣ یـه آرایـه بـا نـامپی تعریف میکنیم. نوع دادهاش رو هم بـا = dtype عـدد صــحیح میذاریم.
- ♣ برای هر کدوم از ماههای April, may, June یه لیست مجزا با ۶ تا عدد درست میکنیم.
  - 👃 برچسبها رو تعریف میکنیم.
- 🖊 با ()subplots فیگور و محور رو بهش میدیم.
  - 👃 نمودار ()stockplot رو تعریف میکنیم.
- ♣ بهش راهنما یا (= legend(loc. اختصــاص میدیم. پیش فرض موقعیت راهنما ســمت راســت و بالا هســت که موقعیت ۱ هســت. موقعیت ۲ میشه چپ بالا یعنی پادساعتگرد میچرخه.
- 🚣 برچسبهای محور x و y رو مشخص میکنیم.
  - 🕹 عنوان بهش میدیم.
  - 🖊 ازش خروجی میگیریم.

نمونه نمودار pie

این نمودار معمولا برای نمایش سهمها، بصورت عددی و درصدی استفاده میشه. مثلا سهم هر ایالت در میزان (GDP، نمرات دانشآموزان به تفکیک A, B, C, D برای هر کلاس و .... واسه ترسیمش مراحل زیر رو میریم:

- ♣ یه لیست با مقادیر رشتهای یه اسم labels درست میکنیم. انواع ژانر فیلمها رو که در یک سال ساخته شده بهش میدیم.
- له ایست دیگه با مقادیر عددی به اسم sizes درست میکنیم. تعدادش باید با تعداد برچسبها یکی باشه. این اعداد به صورت دایره ساعتگرد مشخص میشن.
  - 👃 یه تاپل به اسم explode هم میسازیم که هر اسلایس یا برش نمودار رو مشخص میکنه.
- ♣ بعد نمودار pie رو با ()plt.pie درست میکنیم. autopct نشـون دهنده میزان عدد اعشـار هر نقطه داده هسـت. اینجا مینویسیم ''&&\$1.11%'. shadow مشخص میکنه که اسلایسها با سایه دیده شـن یا نه. شـروع نمودار از چه زاویهای باشه رو هم با = startangel بهش میدیم.
- 👃 plt.axis() هم معادل equal هست که کمک میکنه نمودار به صورت دایرهای دیده شه. یعنی y , x برابر هستن.

واسه اطلاعات بیشتر این لینک رو ببین:

matplotlib.pyplot.axis — Matplotlib 3.8.0 documentation

این کد تو نوت بوک ArcGIS Pro خطا میده و باید تو نوت بوک ژوپیتر نوشته شه.

```
labels = ["SciFi","Drama","Thriller","Comedy","Action","Romance"
sizes = [5,15,10,20,48,10]
explode = (0,0,0,0,0.1,0)
plt.pie(sizes, labels=labels, explode=explode, autopct='%1.1f&&'
       shadow=True, startangle=90)
plt.axis('equal')
plt.show()
                                          Traceback (most recen
TypeError
t call last)
In [2]:
Line 7:
           plt.show()
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\gisenv\lib\site-packages\mat
plotlib\pyplot.py, in show:
          return _backend_mod.show(*args, **kwargs)
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\gisenv\lib\site-packages\ipy
kernel\pylab\backend_inline.py, in show:
Line 41:
           display(
TypeError: 'NoneType' object is not iterable
```

¹ عبارت 1.11% معمولا تو زبانهای برنامهنویسی بخضصوص زبانهایی مثل Python و C استفاده میشه که میشه که واسه قالببندی و نمایش اعداد اعشـاری بکار میره. % مقداری رو نگه میداره که باید فرمت یا قالببندی بشـه. عدد ۱ که قبل نقطه میآد حداقل عرض فیلد یا سـتون رو مشخص میکنه یعنی تعداد حرفی که میشه تو اون فیلد نوشت حداقل یه حرف هست. نقطه بعد از ۱ واسه جدا کردن حداقل عرض از دقت یا precision استفاده میشه. ۱ بعد از نقطه تعداد رقم اعشار رو نشون میده و f هم یعنی عددی که داره قالببندی میشه یه عدد اعشاری هست. به عبارت دیگه 1.1f% یعنی یه عدد اعشاری با حداقل ۱ عدد صحیح و یه عدد اعشاری نمایش داده میشه. عبارت && هم نشونه عملگر هست.

بعد از اجرای کد تو نوتبوک ژوپیتر میتونی نوت بوکش رو بیاری کنار بقیه نوت بوکهات و جزو اسناد پروژه داشته باشیش.

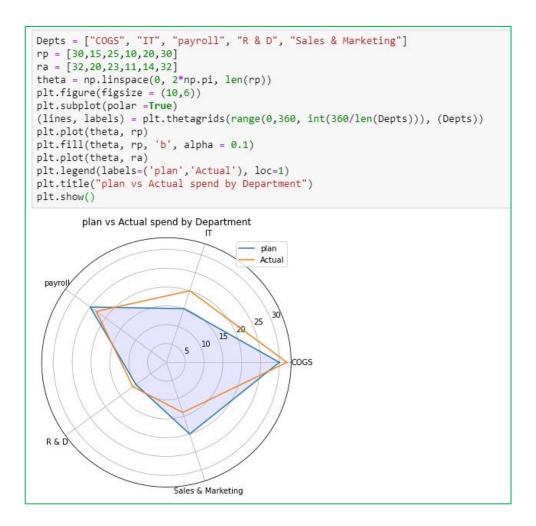

نمونه نمودار Polar

نمودار قطبی یا نمودارهای دایرهای، از محورهای قطبی به جای محورهای مســتطیلی اســتفاده میکنه. از این نمودارها واســه نشــون دادن روابط بین دو یا چند متغیر و همینطور نشــون دادن تغییرات زمانی در یه ســری زمانی یا روابط بین شعاع و زوایا یا تغییرات در دادهها استفاده میکنن.

واسه ترسیمش باید مراحل زیر رو بریم:

- لله میخوایم رابطه بین میزان هزینه برنامهریزی شـده رو با هزینه واقعی تو بخشـهای مختلف یه سـازمان بسنجیم. اسم دپارتمانها رو به صورت لیست وارد میکنیم. [,]
  - 🖊 میزان هزینه برنامهریزی شده یا rp و هزینه واقعی یا ra رو هم به صورت لیست مینویسیم.
- ♣ با ()np.linspace اولین و آخرین آرگومان رو بهش میدیم. در واقع با اینکار دایره ما به تعداد دادهها (دیارتمانهای مختلف) که ۵ تا هست تقسیم میشه یا برش میخوره. از ۰ تا 2pi.
  - 👃 یه فیگور به همراه اندازه اش میسازیم.
  - 🖊 توی پرانتز subplot مقدار Polar رو True میدیم.
- ♣ خط هفتم یا (lines, labels) برامون گرید یا شــبکه روی نمودار ایجاد میکنه. lines و labels رو به صــورت tuples تو پرانتز مینویسیم (٫).
  - 🚣 تبدیلش میکنیم به نمودار که اینجا با rp یا هزینه برنامهریزی شده میسازیمش.
- ♣ (fill). داخل نمودار رو رنگ میده که b به معنی آبی رو بهش دادیم. با alpha هم بهش شـفافیت یا transparency
- ♣ مجدد تبدیلش میکنیم به پلات ولی اینبار با ra یعنی هزینه واقعی. میتونیم براش ()fill. هم تعریف کنیم ولی رنگها تو هم میره.
  - 🖊 بهش راهنما و عنوان هم میدیم و با ()plt.show ازش خروجی میگیریم.

نمونه نمودار hist یا هیستوگرام

نمودار hist plot یکی از نمودارهای محبوب در تجزیه و تحلیل دادهها هســت. از این نمودار برای نشــون دادن توزیع فراوانی یک متغیر پیوسته استفاده میشه. در این نمودار، محور افقی به مقادیر مختلف متغیر پیوسته اختصاص داده میشه و محور عمودی نشون دهنده فراوانی هر بازه هست.

برای ترسیمش مراحل زیر رو میریم.

- ♣ یه آرایه نامپی درسـت میکنیم که شـامل دادههای تجربه کاری در Lateral Training Program یا برنامه آموزش جانبی در سالهای مختلف هست.
- ♣ nbins رو به ۲۱ دادیم. Bin به میلههای هیســـتوگرام گفته میشـــه. در واقع میخوایم دادهها تو ۲۱ میله نمایش داده بشن.
- با ()plt.hist میتونیم یه هیستورگرام بسازیم. سه تا پارامتر داره. n ,bins و n ,bins به لیست هست که تعداد آیتمها رو تو هر bin مشخص میکنه. bins نقطه شروع bin یا میله رو مشخص میکنه. که تعداد آیتمها رو تو هر bin مشخص میکنه. میکنه bins نقطه شروع الله رو مشخص میکنه. که رنگ پیش هم یه لیست آبجکت برای هر bin هست. در واقع همون مستطیلهایی روی نمودار هستن که رنگ پیش فرض آبی دارن.
  - 👃 برچسب و عنوان براش مشخص میکنم.
- ♣ با ()axvline. مشـخص میکنیم که دادهها چطوری پخش بشــن. در واقع ()axvline. یه خط عمودی در سرتاسر میلهها اضافه میکنه. اینجا خواستیم که یه خط عمودی قرمز با ضخامت ۲ در میانگین یا وسط نمودار برامون ترسیم کنه.

```
grp_exp = np.array([12, 15, 13, 20,19, 20, 11, 19, 11, 12, 19, 13, 12,
                    10, 6, 19, 3, 1, 1, 0, 4, 4, 6, 5, 3, 7, 12, 7, 9,
                    8, 12, 11, 11, 18, 19, 18, 19, 3, 6, 5, 6, 9, 11,
                    10, 14, 14, 16, 17, 17, 19, 0, 2, 0, 3, 1, 4, 6,
                    6, 8, 7, 7, 6, 7, 11, 11, 10, 11, 10, 13, 13, 15,
                    18, 20, 19, 1, 10, 8, 16, 19, 19, 17, 16, 11, 1,
                    10, 13, 15, 3, 8, 6, 9, 10, 15, 19, 2, 4, 5, 6, 9,
                    11, 10, 9, 10, 9, 15, 16, 18, 13])
nbins = 21
n, bins, patches = plt.hist(grp_exp, bins = nbins)
plt.xlabel("Experience in years")
plt.ylabel("Frequency")
plt.title("Distribution of experience in a Lateral Training Program")
plt.axvline(x = grp_exp.mean(), linewidth = 2, color = 'r')
plt. show()
     Distribution of experience in a Lateral Training Program
  10
   6
      0.0
                      7.5
                          10.0 12.5
                                     15.0
                                         17.5
                     Experience in years
```

نمونه نمودار box

نمودار جعبهای با استفاده از ۵ تا عدد زیر وضعیت گروهی از دادهها رو به تصویر میکشه.

- ✓ Min یا حداقل: کمترین مقدار در دسته دادهها (بدون در نظر گرفتن دادههای برت).
  - ✓ چارک اول: ۲۵ درصد دادهها کمتر از این مقدار هستن.
- ✓ چارک دوم یا میانگین: مقدار وسط دسته دادهها هست. نصف مقادیر کمتر و نصف مقادیر بیشتر از اون
   مقدار قرار دارن.
  - ✓ چارک سوم: ۷۵ درصد دادهها کمتر از اون مقدار هستن.
  - ✓ Max یا حداکثر: بزرگترین مقدار در دسته دادهها (بدون در نظر گرفتن دادههای برت).

برای ترسیمش باید مراحل زیر رو بریم:

- ♣ یه داده csv میخوایم بیاریم پس یادت نره که pandas رو هم import کنی. فایل winequality.csv رو داره میخونه ذخیره کنیم.
  - 🖊 سه تا ستون از ویژگیهایی که تو این جدل هست رو باید تو یه لیست تعریف کنیم.
    - 👃 با ()boxplot تبدیلشون میکنیم به نمودار جعبهای
      - 🖊 با ()plt.show هم نمایشش میدیم.

```
wine_quality = pd.read_csv('winequality.csv')
data = [wine_quality['alcohol'], wine_quality['fixed acidity'], wine_quality['quality']]
plt.boxplot(data)
plt.show()
```

نمونه نمودار violin ترکیب هیستوگرام و

نمودار ویولنی نسبت به نمودار جعبهای ساده، اطلاعات بیشتری رو منتقل میکنه. برای مقایسهٔ دادههای آماری به صورت خلاصه (ماننده بازهها و چارکها) کاربرد داره ولی امکان مشاهدهٔ تغییرات و اختلافات در داده رو نمیده. برای ترسیمش باید مراحل زیر رو بریم:

- 👃 دو خط اول کد بالا رو کیی میکنیم.
- ↓ با ()violinplot. نمودارش رو میســازیم. گزینه showmwans رو هم روی True میذاریم که میانگین رو بهمون با خط نشون بده.
  - 👃 با (plt.show نمودار رو نمایش میدیم.

```
wine_quality = pd.read_csv('winequality.csv')
data = [wine_quality['alcohol'], wine_quality['fixed acidity'], wine_quality['quality']]
plt.violinplot(data, showmeans = True)
plt.show()
16
14
12
10
 8
 6
 4
         1.0
                 1.5
                          2.0
                                  2.5
                                           3.0
```

Heat map

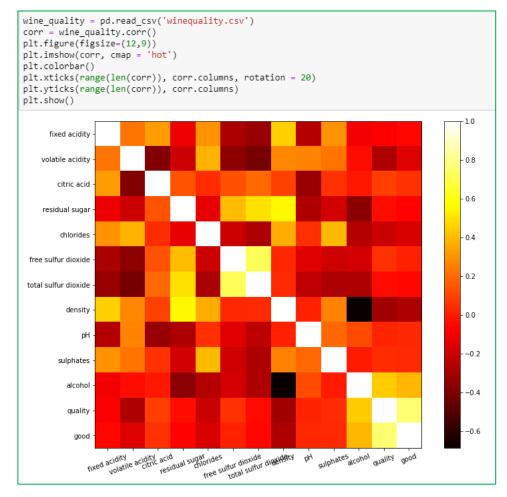
Heat map یک روش دیداری برای نمایش دادههای دو بعدی هســت. در این روش، هر مقدار داده با یک رنگ متفاوت نمایش داده میشه. واسه ترسیمش باید مراحل زیر رو بریم:

- 👃 از مجموعه داده بالا استفاده میکنیم. خط اول کد بالا رو کپی کن.
- → از ()corr واســه ماتریس همبســتگی اســتفاده میکنیم. اعددش بین ۱- تا ۱+ هســتن. یعنی از منفیترین تا مثبتترین یا از قرمز تیره میده تا قرمز روشن.
  - 🖊 فیگور تعریف میکنیم و بهش اندازه میدیم.
  - 🖊 از ()imshow برای نمایش تصویر استفاده میکنیم. بهمون تصاویر مربعی میده.
    - 👃 (colorbar تعریف میکنیم که کنار تصویر بهمون یه میله رنگی هم بده.
- 📥 Tick ها یا اطلاعات روی محور x و y رو بهش میدیم. نوشـــتههای محور x رو ۲۰ درجه میچرخونیم که تو هم نرن.
  - 👃 با ()plt.show نمایشش میدیم.

این کد تو ArcGIS Pro خطا میده واسـه همین میبریمش تو نوت بوک ژوپیتر. فقط یادت باشـه که فایل csv رو هم ببری تو مسیر c:\user\nahid کیی کنی.

```
wine_quality = pd.read_csv('winequality.csv')
corr = wine_quality.corr()
plt.figure(figsize=(12,9))
plt.imshow(corr, cmap = 'hot')
plt.colorbar()
plt.xticks(range(len(corr)), corr.columns, rotation = 20)
plt.yticks(range(len(corr)), corr.columns)
plt.show()
ValueError
                                          Traceback (most recent call last)
In [2]:
Line 3:
           corr = wine quality.corr()
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\gisenv\lib\site-packages\pandas\core\frame.py, in corr:
Line 10707: mat = data.to_numpy(dtype=float, na_value=np.nan, copy=False)
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\gisenv\lib\site-packages\pandas\core\frame.py, in to_numpy:
Line 1892: result = self._mgr.as_array(dtype=dtype, copy=copy, na_value=na_value)
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\gisenv\lib\site-packages\pandas\core\internals\managers.py, in as_array:
Line 1656: arr = self._interleave(dtype=dtype, na_value=na_value)
File E:\ArcGIS Pro\bin\Python\envs\gisenv\lib\site-packages\pandas\core\internals\managers.py, in _interleave:
Line 1715: result[rl.indexer] = arr
ValueError: could not convert string to float: 'red'
```

در صورت تمایل میتونی نوت بوک تولید شده رو ببری تو مسیر فایلهای پروژه.

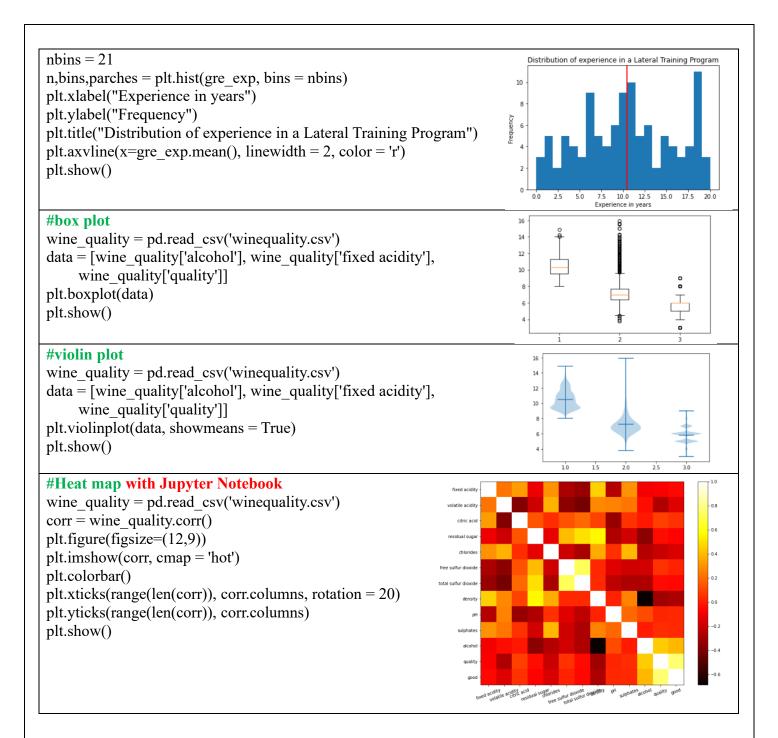
کدهای این بخش در یک نگاه

```
import numpy as np
import pandas as pd
import matplotlib.pyplot as plt
import math
import calendar
%matplotlib inline
#Line plot
X = range(100)
Y = [value ** 2 for value in X]
plt.plot(X,Y)
plt.show()
#bar plot
month name = [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12]
units sold = [500,600,750,900,1100,1050,1000,950,800,700,550,450]
fig, ax = plt.subplots()
plt.xticks(month name, calendar.month name[1:13], rotation=20)
plot = ax.bar(month name, units sold)
for rect in plot:
  height = rect.get height()
  ax.text(rect.get_x() + rect.get_width()/2., 1.002*height, '%d' %
int(height), ha = 'center', va = 'bottom')
plt.show()
```

```
#scatter bar
plt.figure(figsize=(10.6))
age weight = pd.read excel('scatter ex.xlsx', 'age weight')
X = age weight['age']
Y = age weight['weight']
plt.scatter(X,Y)
plt.xlabel('Age')
plt.ylabel('Weight')
plt.show()
#Stack plot
                                                                                 product Defects - Q1 FY2019
x = np.array([1,2,3,4,5,6], dtype=np.int32)
Apr = [5,7,6,8,7,9]
                                                                           May
May = [0,4,3,7,8,9]
                                                                    20
June = [6,7,4,5,6,8]
                                                                  number of defects
labels = ["April", "May", "June"]
                                                                    15
fig, ax = plt.subplots()
ax.stackplot(x,Apr,May,June, labels=labels)
                                                                    10
ax.legend(loc=2)
plt.xlabel('Defect reason code')
plt.ylabel('number of defects')
                                                                                                      Ś
plt.title('product Defects - Q1 FY2019')
                                                                                     Defect reason code
plt.show()
#Pie plot: with Jupyter Notebook
                                                                                                  Romance
labels = ["SciFi", "Drama", "Thriller", "Comedy", "Action", "Romance"]
sizes = [5,15,10,20,48,10]
explode = (0,0,0,0,0.1,0)
plt.pie(sizes, labels=labels, explode=explode, autopct='%1.1f&&',
    shadow=True, startangle=90)
                                                                                                          Action
plt.axis('equal')
plt.show()
#polar plot
Depts= ["COGS","IT","payroll","R & D","Sales & Marketing"]
                                                                                   plan vs Actual spend by Department
rp = [30,15,25,10,20,30]
ra = [32,20,23,11,14,32]
theta = np.linspace(0, 2*np.pi, len(rp))
plt.figure(figsize = (10,6))
plt.subplot(polar = True)
(lines, labels) = plt.thetagrids(range(0,360, int(360/len(Depts))),
(Depts))
plt.plot(theta, rp)
plt.fill(theta, rp, 'b', alpha = 0.1)
plt.plot(theta, ra)
plt.legend(labels = ('plan', "Actual"), loc = 1)
                                                                                               Sales & Marketing
plt.title("plan vs Actual spend by Department")
plt.show()
```

#Hist plot

 $gre\_exp = np.array([12,15,13,20,19,20,11,19,11,12,19,13,12,10,6,19,3,1,1,0,4,4,6,5,3,7,12,7,9,8,12,11,11,18,19,18,19,3,6,5,6,9,11,10,14,14,16,17,17,19,0,2,0,3,1,4,6,6,8,7,7,6,7,11,11,10,11,10,13,13,15,18,20,19,10,8,16,19,19,17,16,11,1,10,13,15,3,8,6,9,10,15,19,2,4,5,6,9,11,10,9,10,9,15,16,18,13])$

تو جزوه بعدی قرار هست در مورد کتابخونه Seaborn و Squarify با هم یاد بگیریم که باز هم دونستنش واسه علم داده ضرروی هست و ازشون واسه زیبایی بیشتر نمودارها استفاده میشه. یه کتابخونه دیگه هم کنارشون یاد میگیری به اسم missingno که واسمه چک کردن دادههای موجود در یک جدول ازش استفاده میشه. این جزوه رو حسابی تمرین کن که درک جزوه بعدی برات راحتتر شه.